Paunović: Kontinuirano i dosledno sprovodimo mere kojima unapređujemo manjinska prava

Sombor finansira savete nacionalnih manjina, izdvojeno milion dinara

56 Minority News
mesečni bilten o životu manjinskih zajednica u Srbiji
avgust 2019

Bošnjak: Značajno unapređena zakonska rešenja

Najviše para za kulturu Roma

Slovačke narodne svečanosti: 100 godina sa narodom, u narodu, za narod

IZDVAJAMO

Sombor finansira savete nacionalnih manjina, izdvojeno milion dinara

Grad Sombor finansiraće savete nacionalnih manjina, a ukupno je za ovu godinu izdvojeno milion dinara. To je prvi put da se na takav način pomaže rad nacionalnih zajednica, a uslove ispunjavaju mađarska, hrvatska, nemačka i bunjevačka manjina. Izdvajanje sredstava za finansiranje rada nacionalnih saveta zakonska je obaveza, ali je mali broj lokalnih samouprava tu obavezu i ispunio.

Na Nišvilu promovisana knjiga poezije generalnog konzula Bugarske

Zbirka poezije „Skrivena čula“ generalnog konzula Republike Bugarske u Nišu Edvina Sugareva, njegova prva knjiga na srpskom jeziku, promovisana je 9. avgusta, u okviru književnog programa Nišvil džez festivala. Generalni konzul Republike Bugarske je još kazao da su knjiga poezije i njena promocija na Nišvilu logična posledica njegove višegodišnje saradnje na kulturnom planu sa Nišom, NKC-om i Nišvilom.

Članovi KPD „Karpati” iz Vrbasa na ukrajinskom festivalu lemkovske kulture

Prvog avgustovskog vikenda, amateri Kulturno-prosvetnog društva „Karpati“ iz Vrbasa otputovali su u Ukrajinu, gde su nastupili na 20. Međunarodnom festivalu lemkovske kulture „Zvona Lemkovine”, koji je održan u Monastirsku od 2. do 4. avgusta.U okviru festivala održano je i zasedanje predsedništva Svetske federacije ukrajinsko-lemkovskih asocijacija.
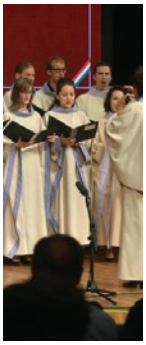
Proslavljen Sveti Ištvan Mađarski

Svečanom akademijom, uz prisustvo pokrajinskih zvaničnika i predstavnika Nacionalnog saveta mađarske nacionalne manjine, 21. avgusta u Novom Sadu obeležen je Sveti Ištvan, mađarski nacionalni praznik. Sveti Ištvan slavi se kao utemeljitelj hrišćanstva u Mađarskoj, osnivač mađarske države i prvi ujedinitelj svih Mađara.

Ako imate pitanja vezano za funkcionisanja nacinalnih saveta nacionalnih manjina ili za oblast prava nacionalnih manjina rado ćemo pronaći i objaviti odgovor.

info@minoritynews.rs

UVODNIK 56

Prožimanje tradicionalnog i savremenog

S pravom možemo reći da je mesec avgust bio prepun dešavanja, u kojima su pripadnici nacionalnih manjina imali ključnu ulogu. Ni tropske vrućine ni godišnji odmori nisu ih sprečili da se posvete organizaciji brojnih manifestacija i tako obeleže svoje nacionalne praznike.

Već drugog avgustovskog vikenda, u Bačkom Petrovcu svoj praznik obeležili su Slovaci. Ove godine su Slovačke narodne svečanosti bile posvećene stogodišnjici njihovog osnivanja i kulturno-umetnički program u sali Slovačkog vojvođanskog pozorišta bio je posvećen upravo dolasku Slovaka na Donju Zemlju. O značaju ovog praznika svedočilo je i prisustvo pokrajinskih zvaničnika, na čelu sa predsednikom Pokrajinske vlade Igorom Mirovićem, kao i prisustvo premijera Slovačke Republike, Petra Pelegrinija.

Istog vikenda proslavljalo se i u porodicama islamske veroispovesti. Kurban Bajram čestitali su predsednik države, predsednica vlade, kao i mnogi ministri, čime su pokazali da su im jednako važni svi građani države.

Pokazali su to i na obeležavanju nacionalnih praznika Bunjevaca i Mađara. Centralna proslava Dana Dužijance – jednog od četiri praznika bunjevačke nacionalne manjine, održana je 15. avgusta. Naredne nedelje svoj praznik je proslavila i mađarska nacionalna manjina. Sveti Ištvan Mađarski obeležen je svečanom akademijom u Novom Sadu.

Ovim manifestacijama, ali i mnogim drugim koje se održavaju tokom cele godine, šalje se jasna poruka da pripadnici manjina čuvaju sećanje na svoje pretke, svoju tradiciju, ali i da su okrenuti ka stvaranju nečeg novog, savremenog. U prilog tome govore i brojni projekti koji će se finansirati iz Budžetskog fonda za manjine. Od tradicije se ne može pobeći, međutim više puta smo bili svedoci da se i tradicija može predstaviti na jedan savremen način. Spajanjem tradicionalnog i savremenog manjine poručuju da nisu „učaurene zajednice“ koje se drže starog, oprobanog recepta, već da su okrenute i savremenom stvaralaštvu, koje se, bar u našoj državi, često ne vezuje za pripadnike manjina.

U Srbiji žive pripadnici 30 različitih nacionalnih zajednica!

Značajno unapređena zakonska rešenja

Zaštita prava nacionalnih manjina je od posebnog značaja za svaku državu. Naša država ulaže velike napore u ovu oblast, a poseban akcenat se stavlja da odnose sa susednim zemljama. Ključnu ulogu u tome imaju međuvladine mešovite komisije, odnosno odbori, od kojih su trenutno aktivne tri: sa Hrvatskom, Rumunijom i Mađarskom. Prvim dvema kopredsedava naš sagovornik Ivan Bošnjak, državni sekretar Ministarstva državne uprave i lokalne samouprave. Sa sekretarom Bošnjakom razgovarali smo o rezultatima rada ovih tela, kao i o situaciji u Bošnjačkom nacionalnom vijeću.

Međuvladine mešovite komisije za pitanja nacionalnih manjina, koje postoje kao mehanizam kojim se dodatno unapređuju prava manjina u Srbiji i srpske manjine u susednim zemljama, bile su u prošlosti prilično pasivne. Međutim, situacija se poslednjih godina značajno promenila, komisije se redovno sastaju, ima konkretnih rezultata, i Vi lično ste kopredsedavajući u nekim od ovih tela. Da li možete da nam kažete nešto više o radu ovih komisija i najznačajnijim rezultatima koji su proistekli iz ovog pojačanog angažmana u prethodnom periodu?

Srbija ima aktivne međuvladine mešovite komisije za pitanja nacionalnih manjina sa tri susedne zemlje: to su Međuvladin mešoviti odbor sa Republikom Hrvatskom, zatim Međuvladina mešovita komisija sa Mađarskom i Međuvladina mešovita komisija sa Rumunijom. Takođe postoji potpisan sporazum i sa Republikom Severnom Makedonijom, mada nikada nije došlo do aktiviranja njenog rada. To je zadatak koji nam praktično predstoji, da se u dogovoru vlada Severne Makedonije i Srbije uspostavi rad i ovog tela.

Što se tiče prve tri navedene komisije, u njihovom sazivu su predstavnici republičkih i pokrajinskih organa koji su u svom radu posebno vezani za pitanje manjina – uglavnom predstavnici ministarstava i institucija koje se bave oblastima obrazovanja, kulture i pitanjima religija i verskih zajednica, kao i drugih organizacija i institucija koje se bave specifičnim temama, kao što su, na

primer, pitanje restitucije ili medija.

U zavisnosti od samog sadržaja sporazuma koji se, donekle, razlikuju u odnosu na ove tri susedne zemlje koje su članice Evropske unije, takvi su i sazivi ovih tela. Pored predstavnika državnih organa sa obe strane, u njima sede i predstavnici manjina – hrvatske, mađarske i rumunske sa srpske strane, odnosno kao predstavnici susednih zemalja sede i predstavnici srpskog naroda koji tamo žive. Sami rezultati su specifični i odnose se, pre svega, na zahteve koje predstavnici manjina postavljaju pred svoje predstavnike vlasti. Mi se u međusobnoj komunikaciji i koordinaciji trudimo da ovim zahtevima pristupamo sa najvećom pažnjom i da, gde je potrebno, prilagodimo ili promenimo propise ili, što je najčešće slučaj, dosledno primenimo postojeća zakonska rešenja. Ono što je možda i najzanimljivije za vaše čitaoce je najava da će uskoro, u skladu sa zaključcima i preporukama koja je naš Međuvladin mešoviti odbor sa Republikom Hrvatskom doneo, biti postavljene dvojezične table na ulazu u naseljena mesta u Hrvatskoj u kojima živi srpska većina. Mislim da će to biti jedno od najvećih dostignuća, pored unapređenja propisa u vezi sa organizacijom nacionalnih veća Srba na lokalu i na županijskom nivou u Hrvatskoj kao i unapređenjem zakonskog okvira i školskih programa koji se tiču onoga što učenici srpske nacionalnosti uče u Republici Hrvatskoj.

Kada su u pitanju druge dve susedne zemlje, sa njima, priznaćete, imamo daleko bolje bilateralne i političke odnose rasterećene ovih ključnih i suštinskih pitanja, jer postoji jedna vrsta istorijske distance koja u ovom trenutku mnogo više odgovara bilateralnim odnosima.

Sa Rumunijom i rumunskom nacionalnom zajednicom u Srbiji praktično nema većih problema osim pojedinačnih pitanja koja se tiču primene propisa iz oblasti obrazovanja u istočnoj Srbiji kao i mogućnosti informisanja na rumunskom jeziku, koje smo, u dogovoru sa lokalnim vlastima u tom delu Srbije rešili na najpovoljniji način. Ono što će zanimati Srbe u Rumuniji, prema informacijama koje imam u vezi sa najavom prve naredne sedmice Komisije, je, svakako, dalja mogućnost upotrebe srpskog jezika i pisma u svakodnevnom govoru i komunikaciji, zatim pitanje povraćaja određenih dobara i objekata koji su bili značajni za srpsku zajednicu u Rumuniji i dalje umrežavanje i povećanje mogućnosti za negovanje tradicije i kulture kod Srba, kako u zapadnoj Rumuniji,odnosno rumunskom delu Banata, tako i u delu koji je duž Đerdapske klisure.

Što se rada Međuvladine mešovite komisije sa Mađarskom tiče, poslednja sednica održana je pre neke tri godine u vreme migrantske krize. Tada su se ukrstile različite teme koje su se ticale pitanja bezbednosti, ali čini nam se da će posle izbora, koji se ove jeseni očekuju za nacionalna veća unutar Mađarske, doći do nove dinamike, odnosno nastavka rada ove Komisije, naravno u najboljem interesu malobrojne srpske zajednice u Mađarskoj.

Ono što će biti naš prioritet, kao predstavnika državnih organa Republike Srbije, je da unapredimo specifični položaj pripadnika pojedinih manjina u dogovoru sa susednim zemljama, ali, isto tako, i da povedemo računa o srpskom narodu koji tradicionalno istorijski živi u nama susednim zemljama, o svemu onome što oni zastupaju i traže, kako bi im se olakšao pristup i institucijama Republike Srbije, zašto ne i zahtevima za državljanstvo, i kako bi se pojačali kontakti sa državom maticom.

Nakon pauze od skoro 3 godine, tokom 2018. održan je sastanak Međuvladinog mešovitog odbora za nacionalne manjine Srbije i Hrvatske, na kome ste učestvovali kao kopredsedavajući sa srpske strane. Kako biste danas ocenili položaj Srba u Hrvatskoj? Koji su ključni problemi sa kojima ste se suočili kada je u pitanju zaštita njihovih prava? Šta je, po Vama, potrebno uraditi kako bi se rešili problemi koji su u poslednje vreme dodatno aktuelizovani?

Mi smo sa Republikom Hrvatskom u ovom formatu održali dve sednice u poslednje dve godine, odnosno ušli smo u ritam redovnog održavanja sednica. Sa naše strane ispostavljeni su određeni zahtevi hrvatske nacionalne manjine. Imali smo veliku podršku i samog predsednika Aleksandra Vučića, koji je, posle svoje posete Zagrebu početkom februara 2018., nastavio da se redovno sreće sa predstavnicima hrvatske manjine i tom dinamikom smo rešavali otvorena pitanja. Ono što, svakako, opterećuje bilateralne odnose sa Republikom Hrvatskom jesu prava Srba u Hrvatskoj, pojačan govor mržnje i istorijski revizionizam koji se u hrvatskoj javnosti sve češće i sve otvorenije čuju u odnosu na Nezavisnu Državu Hrvatsku i njenu tragičnu ulogu koju je odigrala u Drugom svetskom ratu, od 1941. do 1945., kada je prema Srbima praktično sproveden genocid na preko 55 logorskih mesta.

Tu je zaostavština poslednjih decenija 20. veka, odnosno neprijatno iskustvo koje smo imali sa Republikom Srpskom Krajinom. Ovaj opterećujući momenat posle 25 godina se dalje pojačava u određeno doba godine, kada se na jednoj strani proslavljaju određeni praznici i takozvane vojničke pobede, bilo da je u pitanju akcija Bljesak ili da je u pitanju akcija Oluja, dok se na drugoj strani, odnosno kod Srba u Hrvatskoj, vrše verski pravoslavni obredi i komemoracije svim stradalima. Danas u Hrvatskoj vrlo malo ili gotovo nikako ne možete u medijima videti predstavnike Srba, osim u političkim previranjima ili kao predmet kritike.

Danas u Hrvatskoj teško možete prepoznati onaj značajni doprinos koji su Srbi imali na tim područjima kroz istoriju, u kulturi, privredi, očuvanju tradicije… To se ili ne priznaje ili se pretvara u nekakva dnevna politička previranja koja nikako ne idu u korist našim ljudima koji žive u Hrvatskoj. Ono što je takođe značajno je da su se, zahvaljujući trudu i radu,

kako ove komisije, tako i narodnih političkih predstavnika Srba u hrvatskom Saboru i naravno na svim nivoima vlasti, uslovi za život donekle unapredili. Sela, koja su u međuvremenu opustela i gde su se pojedini Srbi vratili, konačno dobijaju sada, u drugoj deceniji 21. veka, električnu energiju i pristojan asfaltni put. To, sa jedne strane, obećava, a sa druge ukazuje koliko je taj položaj težak, uključujući i nemogućnost pronalaska posla unutar javnog sektora i nesprovođenje onoga što u zakonima Republike Hrvatske piše. Ovim pitanjima se vrlo aktivno bavimo, pored prisustva obeležavanju značajnih datuma za srpsku zajednicu, kao što je, na primer, proslava 21 odnosno 22 godine postojanja Zajedničkog veća opština (ZVO) u oblasti Podunavlja, kao i onih datuma koji se tiču prošlosti Srba, odnosno tragičnih momenata koji su se dogodili na prostoru bivše Jugoslavije. Prisustvo predstavnika Republike Srbije na takvim događajima daje mogućnost Srbima da budu aktivniji u svojim zahtevima, ali i nama daje dodatnu energiju da u ovim svakodnevnim poslovima imamo dovoljno snage i istrajnosti da nastavimo da se borimo za realizaciju svega što želimo za naše sunarodnike. Ono čime bih završio, što, svakako, predstavlja pozitivan trend, je pitanje ekonomije. Naime, nasuprot svemu dnevno-političkom i onom što često opterećujuće dešavanja u javnosti, bilo da su to ispadi pojedinih navijačkih grupa ili desničarskih organizacija, ili ikonografija koja se pojavljuje u javnosti, sa druge strane imamo pozitivne pomake koji se tiču ekonomije i saradnje različitih privrednih subjekata, uključujući i zajedničko privlačenje investitora iz trećih zemalja. Zahvaljujući dobrom geografskom položaju, članstvu Hrvatske u Evropskoj uniji i dobrim kontaktima koje Srbija ima u drugim delovima sveta, pojedine firme se opredeljuju da paralelno otvaraju svoje pogone u Srbiji i Hrvatskoj. To je nešto što ukazuje da ćemo ipak imati pozitivan trend u razvoju naših odnosa i mislim da ove pozitivne primere treba što više isticati. Za ono negativno svakako postoje odgovarajuće sankcije. Oba društva se, nesumnjivo, približavaju, bilo da je u pitanju popularna muzika ili da su u pitanju turistički potencijali, gde su sve više prisutni i hrvatski turisti na teritoriji Srbije, otvaranjem različitih avionskih linija ali svih drugih sredstava saobraćaja broj turista na obe strane se povećava, kao i broj onih koji traže posao i nalaze ga u Hrvatskoj. Mislim da to ipak daje nadu da će ovi odnosi u budućnosti biti sve bolji.

Kao državni sekretar Ministarstva državne uprave i lokalne samouprave u svakodnevnom u kontaktu sa predstavnicima HNV-a u Srbiji. Da li oni imaju neke zamerke na postojeća zakonska rešenja i šta za njih predstavlja prepreku u ostvarivanju prava iz oblasti za koje je nadležan nacionalni savet?

Zakonska rešenja su u Srbiji prethodnih godina značajno unapređena. Naše Ministarstvo, odnosno Sektor za manjinska prava i slobode, uz podršku u sva tri ministra u prethodne tri vlade i, rekao bih, i posvećenost čitavog političkog rukovodstva Srbije, uspelo je da značajno reformiše oblast prava manjina. Sve ono na šta je u prethodnom periodu ukazano kao na nedovoljno dobro zakonsko rešenje značajno je unapređeno izmenama i dopunama Zakona o nacionalnim savetima i Zakona o zaštiti prava i sloboda manjina 2018. godine, što je potvrđeno i ocenama od strane naših međunarodnih partnera. A rekao bih i da i predstavnici manjina, uključujući i hrvatsku nacionalnu manjinu, koji su direktno učestvovali u radu radnih tela, mogu biti zadovoljni zakonskim rešenjima. Ono na čemu se danas insistira jeste puna primena pojedinih rešenja kao i preporuka Međuvladinog mešovitog odbora (MMO). Sve što se tiče obrazovanja je u oblasti propisa rešeno, otvoren je pri Univerzitetu u Novom Sadu i Lektorat za hrvatski jezik, i sada je ostalo da se pojedini podzakonski akti prilagode kako bi diploma stečena na nivou Lektorata, odnosno ispita koji se tamo sprovodi za nastavnike, mogla biti u potpunosti prihvaćena i primenjena u obrazovnom sistemu Srbije. Hrvatsko nacionalno vijeće, odnosno Nacionalni savet hrvatske nacionalne manjine, u dogovoru sa predstavnicima Republike Srbije kao matične države, ima nameru da u Subotici otvori vaspitno-obrazovni centar, koji bi obuhvatio decu uzrasta od predškolskog do srednješkolskog doba, i na tome se zajednički radi. Potrebno je dati novu dinamiku radnoj grupi, kako bi se postojeća zakonska rešenja prilagodila potrebama hrvatske nacionalne manjine. Ono čime smo zaista zadovoljni je značajni porast broja upisanih učenika, bez obzira na smanjen ukupan broj dece u osnovnim i srednjim školama. Otvorena je mogućnost da se, u skladu sa svojim željama, deca na hrvatskom obrazuju i u srednjim stručnim školama, kakve su medicinska škola i elektrotehnička škola u Subotici. Ono što nam predstoji jeste i direktna podrška lokalnih samouprava radu nacionalnih saveta i mi smo kao ministarstvo već napisali jednu preporuku da opštine i gradovi u kojima žive pripadnici nacionalnih manjina, uključujući i hrvatsku nacionalnu manjinu, u svojim budžetima za 2020. godinu opredele sredstva za podršku radu nacionalnih saveta u skladu na brojem i nacionalnom strukturom građana na njihovim teritorijama, To je ono na čemu ćemo zajednički raditi u budućnosti.

Više puta ste isticali kako manjine u Srbiji uživaju visok stepen zaštite prava i da je Srbija lider u regionu kada su u pitanju zakonska rešenja koja se tiču manjina. Da li možete da napravite paralelu između zaštite prava manjina u Srbiji, s jedne strane, i Srba u zemljama u regionu, sa druge?

Poznato mi je da srpski narod, pogotovo u zemljama bivše Jugoslavije, ima različita iskustva kroz koja je prošao. Počeću od Slovenije, gde Srbi nisu priznati kao nacionalna manjina, već imaju samo mo-

gućnost da se organizuju u različita udruženja građana koje su najčešće vezana za crkvu i ne baštine nikakvu drugu vrstu zakonske zaštite. Za razliku od njih, Slovenci u Srbiji imaju i svoj nacionalni savet i mogućnost direktnog predstavljanja i u društvenom i u političkom životu. U Hrvatskoj, kao što je poznato, puno toga i dan-danas u odnosu na Srbe nije rešeno, bilo da je u pitanju službena upotreba jezika i pisma, ili mogućnost i vidljivost Srba u medijima. Pojedinačni slučajevi direktnog nasilja govore o tome da se ta prava na neodgovarajući način sprovode, bez obzira što je Hrvatska, u svojoj suštini na neki način – u svom Ustavu - zaokružila upravo pitanje predstavljanja Srba i drugih nacionalnih manjina kroz različite nivoe vlasti. Međutim, ta prava ni do danas nisu u potpunosti primenjena. Tek od izbora 2011. godine sva garantovana mesta bila su popunjena, ali i dalje, u velikom broju slučajeva, na različitim nivoima vlasti, ne postoji puna saradnja sa predstavnicima Srba. Njihova uloga je najčešće svedena ili na oblast prava manjina ili su potpuno isključeni iz donošenja odluka i to je ono što danas Srbima najviše smeta u Hrvatskoj, pored snažnog skretanja u desno i upiranja prstom u srpsku zajednicu kada su u pitanju sva druga problematična pitanja unutar Republike Hrvatske. Poslednjih nekoliko meseci, i Crna Gora predstavlja negativan primer ostvarivanja nacionalnih prava Srba. Oni su unutar crnogorskog zakonskog i ustavnog sistema izostavljeni jer po svom broju prevazilaze procenat stanovništva koji crnogorsko zakonodavstvo prepoznaje kao nacionalnu manjinu. Sa 30 procenata, Srbi predstavljaju jednu ozbiljnu populaciju, a da i ne govorimo o upotrebi srpskog jezika, koji dan danas koristi preko 60 % Crnogoraca. U poslednje vreme, to je nešto što zaista opterećuje naše međusobne odnose. Pokušava se da se napravi paralela sa upotrebom crnogorskog jezika na teritoriji opštine Vrbas, gde od anketiranih stanovnika svega 0,02 procenta koristi crnogorski jezik. Mislim da će u budućnosti zaista biti potrebno puno da se radi, ne samo sa Crnom Gorom, već i sa Republikom Severnom Makedonijom, Albanijom… A što se tiče ostalih suseda, zemalja članica Evropske unije, Bugarske, Rumunije i Mađarske, iskustva su različita. U direktnim kontaktima dobijamo zaista pozitivne signale od predstavnika srpske manjine i mislimo da neke primere uživanja manjinskih prava u ovim zemljama donekle možemo primeniti i kod nas, a gledaćemo zauzvrat da zakonska rešenja koja su u Srbiji doneta budu dobar primer i za naše susedne zemlje, koje su članice Evropske unije.

Ministarstvo državne uprave i lokalne samouprave uputilo je 14. avgusta 2019. godine obaveštenje o prestanku mandata članovima Izvršnog odbora Bošnjačkog nacionalnog vijeća nakon razmatranja Inicijative za rešavanje statusa Bošnjaka i regije Sandžak. Koji su naredni koraci kada je ovaj problem u pitanju?

Narednih koraka više nema, bar što se tiče Ministarstva, s obzirom na to da smo mi u ovom slučaju u potpunosti primenili zakonska rešenja koja se tiču kako ovlašćenja Ministarstva u odnosu na nacionalne savete tako i postupanja samih nacionalnih saveta. Naime, donošenje inicijative kakvu je Izvršni odbor Bošnjačkog nacionalnog veća (BNV), odnosno Nacionalnog saveta bošnjačke nacionalne manjine u Srbiji „proizveo" predstavlja jedan puki politički pamflet kome nije mesto u radu Izvršnog odbora, a kako se pokazalo, za koji i ne postoji volja unutar nacionalnog saveta da se dalje razmatra. Ono što je bilo važno je da je u međuvremenu, upravo zbog ovakve inicijative, došlo do promene kadrovskog rešenja na čelu Nacionalnog saveta, odnosno dosadašnji predsednik, Esad Džudžo, smenjen je sa mesta jer se nije slagao da takva inicijativa bude deo rada Nacionalnog saveta. Sama inicijativa je, po svom karakteru i u odnosu na Ministarstvo, praktično ništavna, jer ju je donelo telo koje je izašlo iz svojih zakonskih ovlašćenja, što je dovelo do toga da ovo telo bude raspušteno. Na sledećoj sednici Saveta, kada je trebalo da se ta inicijativa potvrdi, ona nije ni došla na dnevni red. Zbog toga su oni izvršili kadrovske promene i na čelo Nacionalnog saveta dovedena je nova ličnost. Pošto je taj postupak sproveden u skladu sa zakonom, nova predsednica je upisana u Registar nacionalnih saveta. Izvršni odbor je raspušten i mi očekujemo da će se na narednoj sednici Nacionalni savet (NS) vratiti u okvir svog zakonitog postupanja, odnosno nastaviti da radi u interesu svih Bošnjaka koji žive u Republici Srbiji, a da će političke teme, inicijative i sve ostalo prepustiti političkim strankama koje postoje i koje su u okviru Republike Srbije jedna od dodatnih mogućnosti koje predstavnici nacionalnih manjina, za razlikuju od drugih zemalja u okruženju, imaju – da kroz rad svojih političkih predstavnika na svim nivoima kanališu i ova politička pitanja. Kada su u pitanju ovakve inicijative koje se tiču ustavnog poretka, one treba da se razmatraju kroz rad drugih organa, a rad nacionalnih saveta, kao što smo se zajednički trudili do sada, treba dodatno depolitizovati. Depolitizacija je pitanje od suštinske važnosti za normalno funkcionisanje ovih specifičnih tela, što su nam potvrdili i predstavnici Saveta Evrope i različiti domaći i strani eksperti koji prate našu manjinsku politiku. U narednom periodu, kada su u pitanju četiri oblasti za koje su nacionalni saveti zakonom ovlašćeni da postupaju i da kanališu javne politike – oblast informisanja, očuvanje tradicije i kulture, službena upotreba jezika i pisma i obrazovanje, zajednički ćemo sarađivati, a politika svakako treba da ostane izvan nacionalnih saveta.

Gospodine Bošnjak, hvala što ste govorili za naš bilten.

Hvala vama. Zahvaljujem se, naravno, Minority News-u što redovno sve naše građane informiše o aktivnostima Ministarstva državne uprave i lokalne samouprave.

Paunović: Kontinuirano i dosledno sprovodimo mere kojima unapređujemo manjinska prava

Izvor: Kancelarija za ljudska i manjinska prava

Srbija kontinuirano radi na unapređenju položaja pripadnika svih nacionalnih manjina koje žive u našoj zemlji, a brojne aktivnosti Vlade i drugih institucija, medija, organizacija civilnog društva doprinele su podizanju svesti građana o pravima i obavezama pripadnika nacionalnih manjina, istakla je Suzana Paunović, direktorka Kancelarije za ljudska i manjinska prava Vlade Srbije, prilikom predstavljanja Jedanaestog izveštaja o sprovođenju Akcionog plana za ostvarivanje prava nacionalnih manjina. Predstavljanje izveštaja je održano 5. avgusta.

Prema rečima Paunović, za Jedanaesti izveštaj od 77 nosioca aktivnosti 61 je dostavilo svoje priloge, što čini 79% odziva.

Ona je dodala da je 50 jedinica lokalnih samouprava dostavilo svoje priloge i da je u izveštavanju učestvovalo i 12 saveta za međunacionalne odnose. Podaci koje dobijamo od lokalnih samouprava doprinose jasnijoj slici koju izveštaji predstavljaju, jer one najbolje poznaju potrebe i izazove sa kojima se susreću pripadnici nacionalnih manjina na lokalu, ocenila je Paunović.

Paunović je navela da skoro polovina nacionalnih saveta nije dostavila svoje priloge o dospelim aktivnostima za ovaj izveštajni ciklus i da ovaj segment mora biti unapređen. Ona je pozvala nacionalne savete da se aktivno uključe u proces izveštavanja što podrazumeva njihovu obavezu u pogledu dostavljanja priloga za izveštaje.

Jedanaesti ciklus izveštavanja otpočeo je 1. i trajao do 22. marta 2019. godine i obuhvatio aktivnosti u periodu od januara do kraja marta ove godine.

Paunović je navela da je do sada izrađeno i javno predstavljeno deset izveštaja o sprovođenju ovog strateškog dokumenta, da je dostavljeno ukupno 1013 priloga, i da je 73% aktivnosti iz Akcionog plana u potpunosti realizovano ili se kontinuirano realizuje zaključno sa ovim izveštajem, precizirala je Paunović.

Predstavljanju izveštaja prisustvovali su predstavnici nacionalnih saveta nacionalnih manjina, državnih i pokrajinskih organa i institucija, Narodne skupštine, nezavisnih tela, međunarodnih i organizacija civilnog društva.

Sombor finansira savete nacionalnih manjina, izdvojeno milion dinara

Izvor: RTV

Grad Sombor finansiraće savete nacionalnih manjina, a ukupno je za ovu godinu izdvojeno milion dinara. To je prvi put da se na takav način pomaže rad nacionalnih zajednica, a uslove ispunjavaju mađarska, hrvatska, nemačka i bunjevačka manjina.

Sedište Nacionalnog saveta nemačke nacionalne manjine je u Somboru i nemačka nacionalna manjina uprkos svojoj maloj brojnosti zadovoljava jedan od kriterijima koji Propisuje Zakon o nacionalnim savetima za finansiranje nacionalnih saveta iz lokalnih budžeta.

Osim nemačke nacionalne manjine, po zakonu uslove za finansiranje nacionalnih saveta iz budžeta Grada Sombora imaju i mađarska i hrvatska nacionalna zajednica, jer Mađara je više od 10 posto, a mađarski i hrvatski jezici su u službenoj upotrebi na teritoriji grada Sombora.

„Jeste da je to skroman iznos i moraćemo mudro da ga rasporedimo. Pretpostavljam da će to biti obrazovanje, informisanje, upotreba jezika i manifestacije značajne za manjinske zajednice“, kaže Silard Janković, član Gradskog veća za oblast nacionalnih manjina.

Izdvajanje sredstava za finansiranje rada nacionalnih saveta zakonska je obaveza, ali je mali broj lokalnih samouprava tu obavezu i ispunio. Međutim, Grad Sombor je i proširio kriterijume za dodelu sredstava. Po tom proširenom kriterijumu uslov zadovoljava i bunjevačka nacionalna zajednica.

Kada Skupština grada bude usvojila Odluku o kriterijumima za raspodelu sredstava za finansiranje nacionalnih saveta nacionalnih manjina biće doneto i rešenje o raspodeli. Obaveza nacionalnih saveta je da taj novac koriste na teritoriji grada Sombora.

Najviše para za kulturu Roma

Izvor: Politika

Na nedavno završenom konkursu za dodelu sredstava iz Budžetskog fonda za nacionalne manjine, organizacije koje će se baviti kulturom romske nacionalne zajednice dobile su najviše novca. Istovremeno se i najveći broj pristiglih projekata bavio upravo ovom manjinskom grupom. Reč je o konkursu koji je raspisalo Ministarstvo državne uprave i lokalne samouprave u maju ove godine, a rezultati su nedavno objavljeni. Izdvojeno je ukupno 30 miliona dinara, na konkurs je pristiglo

više od 350 projekata, a država će finansirati 91.

Više od 10 odsto izdvojenog novca, tačnije oko 3,3 miliona dinara, biće uplaćeno za razvoj kulture romske nacionalne zajednice. Sa toliko novca država će podržati 10 projekata različitih udruženja i organizacija civilnog društva. Inače, u našoj zemlji živi 147.604 Roma, a ova zajednica je po popisu iz 2011. godine druga po brojnosti. U Nacionalnom savetu Roma kažu da nisu imali uvid u sadržaj projekata kojima su NVO aplicirale za pomenuti konkurs.

„Naša zamerka je što resorno ministarstvo nije sledilo primer Ministarstva kulture i dostavilo nam na uvid projekte kako bismo dali mišljenje. Ovako ostaje da po realizaciji odobrenih projekata vidimo rezultate aktivnosti, ako oni uopšte budu merljivi jasnim indikatorima”, kaže Dejan Vlajković, generalni sekretar saveta.

Inače, pravo učešća na konkursu imale su ustanove, udruženja, fondacije, privredna društva i druge organizacije čiji su osnivači upravo saveti nacionalnih manjina. Na konkurs su mogle da se prijave i ostale NVO koje su registrovane i bave se zaštitom i unapređenjem prava i položaja manjina.

Odmah iza Roma, po brojnosti projekata koji su posvećeni kulturi, nalaze se Slovaci čijih će pet udruženja biti finansirano sa 1,56 miliona dinara. Novac su dobili: Muzej vojvođanskih Slovaka, Centar za promociju kulturne baštine i turizma, Slovačko kulturno -turistički i informativni centar, Zavod za kulturu vojvođanskih Slovaka i Slovački kulturni informativni centar.

Ljibuška Lakatoš, predsednica Nacionalnog saveta slovačke manjine, kaže da je zadovoljna rezultatima konkursa. „ Ovaj podsticaj države je jako pozitivan i predstavlja veliku pomoć u očuvanju kulture i tradicije. Međutim, sada bi bilo veoma značajno podstaći medije koji se bave informisanjem na jezicima manjina kako bi mogli da rade i da zaposle što više mladih ljudi”, naglašava naša sagovornica, navodeći da je reč o oblasti u koju privatni investitori ne žele da ulažu.

Zanimljivo je istaći da, iako su najbrojnija manjinska grupa, Mađari, kojih u Srbiji ima oko 254.000, na ovom konkursu su dobili novac samo za četiri projekta koji su vredni ukupno 1,15 miliona dinara. Isto toliko pozitivno ocenjenih projekata bavilo se kulturom Bunjevaca. Upravo je projekat Udruženja kulture „Centar za kulturu Bunjevaca” iz Subotice komisija ocenila najvišom ocenom i dobio je najviše novca, tačnije 728.000 dinara. Zapravo, sa tom sumom je država podržala organizovanje nedavno završene manifestacije „Dan Dužijance” kojom se obeležava jedan od bunjevačkih nacionalnih praznika.

Novac za tri projekta dobila su udruženja koja će se baviti Rusinima (678.000 dinara), Bošnjacima (656.000 dinara), a po dva projekta će promovisati kulturu i običaje Jevreja, Egipćana, Aškalija, Albanaca, Makedonaca, Hrvata, Crnogoraca…

Crnogorci su dobili 600.000 dinara za dva projekta, a jedan sprovodi Centar kulturnog razvoja iz Vrbasa „U potrazi za crnogorskim reliktima”. Drugi je projekat „Crnogorska biblioteka i čitaonica”, Udruženja Crnogoraca Srbije „Krstaš” iz Lovćenca za koji je izdvojeno 200.000 dinara. Publicista i istraživač crnogorske dijaspore Nenad Stevović, koji predsedava ovom udruženju kaže da je cilj projekta da se na jednom mestu sublimira literatura iz književnosti, nauke, umetnosti, istorije i drugih oblasti koje se tiču Crne Gore i crnogorske zajednice u Srbiji.

Kada je u pitanju odnos države prema manjinama, Stevović potvrđuje da su manjine zaštićene zakonom, ali dodaje da najveći problem crnogorske zajednice predstavlja „onemogućavanje da suštinski crpi prava koja su joj garantovana Ustavom i zakonima”.

„Formalno to izgleda sve u redu, ali suštinski to nije tako. Situacija sa crnogorskim jezikom u opštini Vrbas najbolje odslikava to stanje. Naime, samo u dve opštine u Srbiji, Mali Iđoš i Vrbas, ispunjeni su svi zakonom propisani uslovi da crnogorski jezik bude uveden u službenoj upotrebi. Na teritoriji opštine Mali Iđoš je to urađeno 2010, a lokalna samouprava u Vrbasu i pored imperativne zakonske obaveze, mnogobrojnih zahteva iz crnogorske zajednice i jasne preporuke ombudsmana, to izbegava da uradi punih devet godina”, naglašava Nenad Stevović.

Najveći broj projekata koji su pristigli na nedavno završeni konkurs Ministarstva državne uprave i lokalne samouprave imaće za cilj da promoviše kulturu nekoliko manjinskih zajednica ili da predstavi kulturne različitosti u Srbiji. Koliko je to bogatstvo dovoljno ilustruje činjenica da, prema podacima iz Popisa 2011, pripadnici 19 manjinskih zajednica broje više od 2.000 pripadnika. Na ovoj listi, nalaze se Ukrajinci, kojih u Srbiji ima oko 4.000, ali nema Rusa. Ipak, država će finansirati po jedan projekat koji se tiče kulture Rusa i Ukrajinaca. Oba su vredna po 150.000 dinara. Isto toliko novca izdvojeno je za podržavanje kulture Slovenaca. Reč je o projektu Društva Slovenaca u Beogradu koje organizuje međunarodnu izložbu pod nazivom: „Rešetari sa Crvenog Krsta: Vek trajanja u Beogradu”.

Na Nišvilu promovisana knjiga poezije generalnog konzula Bugarske Edvina Sugareva

Izvor: www.far.rs

„Radio sam najrazličitije poslove u životu, koji izgledaju i nespojivo, ali poezija je ono što čini bit moga bića“, kaže Edvin Sugarev, generalni konzul Republike Bugarske u Nišu, čija je zbirka poezije „Skrivena čula“, inače njegova prva knjiga na srpskom jeziku, promovisana 9. avgusta, u okviru književnog programa Nišvil džez festivala.

Sugarev je, kako sam kaže, u životu nosio poštu, radio kao novinar i urednik, predvodio političku stranku, tri puta bio poslanik u bugarskoj skupštini, obavljao funkciju ambasadora u Indiji i Mongoliji. Kao diplomirani filolog i doktor književnosti, radio je u bugarskoj Akademiji nauka, te na univerzitetima u Sofiji, Plovdivu i na Novom bugarskom univerzitetu. Smatraju ga i jednim od najboljih bugarskih savremenih pesnika, podseća se u „Skrivenim čulima“, koje

je izdao Niški kulturni centar (NKC), neposredno pred Nišvil.

i njena promocija na Nišvilu logična posledica njegove višegodišnje saradnje na kulturnom planu sa Nišom, NKC-om i Nišvilom. NKC pomaže održavanje Dana bugarskog filma u Nišu, manifestacije koju on podržava i protežira. Nišvil sarađuje sa bugarskim džez festivalom i organizuje svoju promociju u Bugarskoj, čemu je i on doprineo.

„Sugarev je izuzetan autor, koji je već 80-tih godina, sa grupom prijatelja, izveo revoluciju u pisanju u svojoj zemlji. Za njega ne postoji tabu tema, a kroz poeziju se provlači jedna važna misao: sve je ljubav.

„Poezija se ne da objasniti ili prepričati, a pesnik je, kako se navodi u jednoj od mojih pesama – tumač Boga. Poezija i muzika su uvek bile povezane, pa ne čudi spoj moje zbirke pesama sa Nišvilom. U ovoj zbirci, koja je jedna od 30-tak knjiga pesama koje sam izdao, nalaze se pesme iz više njih, koje pripadaju različitim žanrovima i stilovima”, precizirao je Sugarev.

Generalni konzul Republike Bugarske je još kazao da su knjiga poezije

Njegova poezija je mirna i delikatna, ali nikako hladna i strana, već ona koja tera na razmišljanje. Ono što u njoj prvo uočite je uvažavanje reči i čitalaca. On vrlo pažljivo bira i slaže reči, čak ekonomiše sa njima, ali je poezija koju na taj način stvara istovremeno veoma topla”, kazala je Verica Novakov, glavna i odgovorna urednica izdavaštva u NKC-u.

Novakov je podsetila da je Sugarev kao pesnik dobio brojne nagrade, a njegove knjige poezije prevođene su na više jezika. Napisao je i jedan roman, kao i nekoliko knjiga eseja i naučnih monografija. Potiče iz zanimljive porodice, bugarskog i švedskog porekla, a otac mu je bio „poznati svetski violista“.

Sugarev je dodao da „nišvilsku“ promociju zbirke poezije „Skrivena čula“ posvećuje Zoranu Pešiću Sigmi, uredniku biblioteke Gradinarnik, u okviru koje je ona izdata. Pesme je sa bugarskog jezika preveo Velimir Kostov, dizajn korica je uradila Viktorija Lekova, a knjigu štampao niški SVEN.

Slovačke narodne svečanosti: 100 godina sa narodom, u narodu, za narod

Izvor: Pokrajinska vlada / Hlas ljudu

Od 9. do 11. avgusta u Bačkom Petrovcu održane su Slovačke narodne svečanosti. Praznik Slovaka u Srbiji otvorili su predsednik Pokrajinske vlade Igor Mirović i premijer Slovačke republike Petar Pelegrini.

Čestitajući nacionalni praznik slovačke nacionalne manjine predsednik Mirović podsetio je da se odlukom Skupštine Vojvodine 9. avgust obeležava kao datum od posebnog značaja za slovačku nacionalnu zajednicu, a time i za AP Vojvodinu i Republiku Srbiju u celini, što je potvrda, kako je rekao, međusobnog uvažavanja i razumevanja.

Ustanovili smo, dodao je predsednik Mirović, i pokrajinsko priznanje u oblasti ljudskih i manjinskih prava „Ljudevit Mičatek“, koje ćemo prvi put dodeliti u decembru, kao počast, ne samo budućem laureatu već i velikanu i velikom borcu za prava ne samo Slovaka već i svih drugih naroda – Ljudevitu Mičateku.

„Večeras, ovde u Bačkom Petrovcu, u najvažnijem centru Slovačke nacionalne manjine u AP Vojvodini, slavimo i 100 godina od osnivanja slovačke gimnazije i štamparije, što pokazuje da je odluka doneta pre 100 godina da zajedno,

ravnopravno i složno živimo potvrdila temelje da svaki identitet bude sačuvan“, rekao je tom prilikom predsednik Mirović.

„Ovaj jubilej dokaz je očuvanja našeg identiteta, koji je duboko sačuvan u našim srcima i dokaz je vitalnosti naše manjine u AP Vojvodini i Republici Srbiji. Divan je osećaj biti ovde, u AP Vojvodini, i videti naš maternji jezik na svim stranama. Hvala Pokrajinskoj vladi i svim institucijama jer podržavate očuvanje i razvoj našeg identiteta“, kazao je premijer Republike Slovačke Petar Pelegrini.

„U ime Grada Novog Sada i u svoje lično ime čestitam vam 100 godina Slovačkih narodnih svečanosti. Ponosni smo na vas jer ste očuvali svoj identitet, jezik, kulturu, pismo i sve ono što krasi AP Vojvodinu i Srbiju. Čast je i privilegija biti večeras sa vama, rekao je gradonačelnik Novog Sada Miloš Vučević.

Svečanosti su prisustvovali i potpredsednik Pokrajinske Vlade i pokrajinski sekretar za obrazovanje, propise, upravu i nacionalne manjine-nacionalne zajednice Mihalj Njilaš i ambasadorka Republike Slovačke Dagmar Repčekova.

Tokom vikenda organizovani su brojni susreti i svečane sednice – Matice slovačke u Srbiji, susreti učitelja, lekara, novinara, organizovane su brojne izložbe, koncerti, kao i neizostavni vašar umetnosti, koji svake godine okuplja brojne umetnike i majstore starih zanata.

Obilužen nacionalni praznik Bunjevaca „Dan Dužijance”

Izvor: Bunjevački medija centar

Svečanim činom pridaje kruva od novog žita proslavljen je nacionalni praznik Bunjevaca – „Dan Dužijance“. Bio je to najvažniji dio centralne proslave „Dana Dužijance“, a nacionalni praznik se proteže od Svetog Marka, kada se žito blagoslovi, do Velike Gospojine kada se zafaljuje na plodovima.

– Pridajem vam ovaj kruv od novog žita sa naši plodni njiva da Dužijancu još dugo slavimo – kazala je Dunja Mačković, bandašica, pridajući kruv od novog žita pridsidnici Nacionalnog savita bunjevačke nacionalne manjine dr Suzani Kujndžić Ostojić, dok joj je Vladimir Vuković, bandaš, pridao vinac od novog žita.

– Dok sam primala ovaj kruv, mislila sam se koliko je dosad kruva ispečeno, koliko je žita požnjeveno, da bi nas, Bunjevaca, i svi drugi sugrađana bilo u ovolikom broju. Koliko je samo truda, znoja i volje uloženo da se ova nepregledna ravnica otme od ono što su naši preci zatekli kada su stigli dovde. Iz sveg tog je iznikla Dužijanca – istakla je pridsidnica NSBNM, te je dodala da je u prithodnom periodu bunjevački dobio priznat status kao jezik, te je nastavila:

– Učinićemno sve da bunjevački bude službeni jezik u Subotici i u svim mestima u kojima je utkana naša istorija. Uostalom, prvi statut Subotice pisan je na bunjevačkom, a sad bi ga mogli vratit di mu je misto.

U ime lokalne samouprave nacionalni praznik Bunjevcima je čestitala Zagorka Panić, pomoćnica gradonačelnika i gradska menadžerka.

– Okupili smo se u srcu Subotice, na mestu gde je utkana sva naša istorija i na kome se prepliću sadašnjost i budućnost. Ovo je tradicionalna svetkovina ponosa i dostojanstva, zahvale na novom žitu i hlebu. Slavimo i najviše ljudske vrednosti, marljivost, mukotrpan rad, upornost, a uvažavanje posebnosti je temelj budućnosti i napretka. Lokalna samouprava je uvek tu da bude siguran partner, podrška, ne samo za čuvanje Dužijance, nego za sve ono što baštini tradiciju i kulturu, a Subotica je poznata po negovanju različitosti koje nas zbližavaju.

U svom izlaganju prof. Miroslav Ilić, pomoćnik pokrajinskog sekretara za kulturu, javno informisanje i odnose sa verskim zajednica podvukao je ideju o borbi Bunjevaca za očuvanje samobitnosti.

– Ova borba je prolazila, a prolazi i dalje, kroz velike izazove i iskušenja. Jedini koji razumeju težinu tih izazova i koji imaju empatiju prema Bunjevcima jesu Srbi, jer Srbe i Bunjevce veže bolno iskustvu koje se tiče pokušaja nasilnih asimilacija. Jedan od takvih činova desio se u maju 1945. godine, kada je Glavni narodno-oslobodilački odbor u formi naredbe poništio bunjevačku i šokačku samobitnost.

Pokrajinski sekretar za visoko obrazovanje i naučno-istraživačku delatnost prof. dr Zoran Milošević uz čestitke je uputio i riči zafale.

– Hvala vam što smo zajedno i što promovišemo nešto što nije samo tradicija, nego i moderna Srbija. Čuvamo sećanje na naše pretke, promovišemo skromnost, posvećenost i vrednoću, sve što nam treba za budućnost. Vrednosti koje stvaramo jesu da ostanemo vredni, radni i skromni, a drugo da uspostavimo dijalog unutar sebe, da dida i dite budu zajedno, da promišljaju zajedno o vrednostima koje su bliske i mladima i starima, da nađemo u sebi mir, kao i mir u odnosima sa

drugima u našoj lepoj Subotici, Vojvodini i Srbiji.

Okupljene je pozdravio i dr Ivan Bošnjak, državni sekretar u Ministarstvu uprave i lokalne samouprave.

– Hvala na pozivu na katoličku Veliku Gospojinu, a mi vas pozivama na pravoslavnu u Zrenjaninu. Upravo to govori kako mi i na koji način vidimo ovaj grad, Bačku, Vojvodinu i Srbiju. Vidimo ovo kao nešto gde zajednički radimo, stvaramo, a kada treba da slavimo, ali i da se čuvamo da bismo mogli da trajemo – dodao je Bošnjak.

Nakon pozdravni govora uslidio je kulturno-umitnički program u kom su učestvovali BKC „Tavankut", PG „Kolo" Tompa, GKUD „Sombor", KPD „Jedinstvo - Egység", OKUD „Mladost", KUD „Aleksandrovo" i KUDŽ „Bratstvo", sa bunjevačkim folklorom, dok se Katarina Novakovićpridstavila sa groktalicom. Cila proslava zaključena je tradicionalnim bandašicinim kolom koje je otvorilo vrata za sve one koji poštuju bunjevačke običaje.

Mađarska zajednica

Proslavljen Sveti Ištvan Mađarski

Izvor: Nacionalni savet mađarske nacionalne manjine
Foto: RTV Pannon/ Magyar szó

Svečanom akademijom, uz prisustvo pokrajinskih zvaničnika i predstavnika Nacionalnog saveta mađarske nacionalne manjine, 21. avgusta u Novom Sadu obeležen je Sveti Ištvan, mađarski nacionalni praznik. Sveti Ištvan slavi se kao utemeljitelj hrišćanstva u Mađarskoj, osnivač mađarske države i prvi ujedinitelj svih Mađara.

Sveti Ištvan, čije je svetovno ime Vajk, pripadao je dinastiji Arpadovića. Dobijanjem kraljevske krune od pape Silvestera II hiljadite godine, započinje hristijanizaciju mađarskog naroda. Ta se godina uzima i kao početak rađanja moderne mađarske države. Nakon njegove smrti 1083. godine proglašen je za sveca i od tada se 20. avgust slavi kao dan Svetog Ištvana i nacionalni praznik svih Mađara.

„Dinastija koju personifikuje sveti kralj Ištvan je pre gotovo jednog milenijuma udarila temelje mađarske državnosti. Nešto kasnije, to je uradila i srpska dinastija Nemanjići. Zato i danas treba spomenuti da su se naše dinastije u tom vremenu često prožimale, bile na istoj hrišćanskoj strani u prelomnim trenucima. Primera takvog odnosa bilo je mnogo i u kasnijem periodu. Nisu li pre mesec dana predsednici Janoš Ader i Aleksandar Vučić u Zemunu otkrili spomenik zajedničkom junaku Janošu Hunjadiju ili Sibinjanin Janku", rekao je tom prilikom Igor Mirović, predsednik Pokrajinske vlade.

Predsednik Pokrajinske vlade je istakao da postoje zajedničke vrednosti koje spajaju dva naroda i rekao da je put saradnje i međusobne podrške put kojim i dalje treba da se ide.

„Što i ovaj praznik obeležavamo u kontekstu izvanrednih odnosa naših dvaju naroda, izvanrednih odnosa Srba i Mađara i da posebno podvučem ponos što svi mi koji smo ovde pripa-

damo generaciji političara, ali ne samo političara, koja je pre nekoliko godina imala mudrosti, hrabrosti, odlučnosti da se suoči sa svim, često veoma bolnim istorijskim istinama koje su decenijama opterećivale naše odnose. Ovde stavljam na prošlost tačku i nastavljam o budućnosti", naveo je Mirović.

Čestitajući praznik pripadnicima mađarske nacionalne manjine,predsednik Nacionalnog saveta mađarske nacionalne manjine Jene Hajnal rekao je da je praznik deo duga prema kralju Svetom Ištvanu i zahvalio se svima koji su se podsetili tog velikog državotvorca, koji je postavio temelje mađarske državnosti.

U kulturno-umetničkom programu na svečanosti nastupili su glumci Senćanskog mađarskog kamernog pozorišta, omladinski hor „Kapistran" iz Novog Sada, kao i folklorne grupe Kulturno umetničkog društva „Šandor Petefi" i orkestar „Fokoš" iz Bečeja.

Albanska zajednica

Prvi korak za bolje odnose – Srbi u Kamenici uče albanski, a Albanci srpski

Izvor: N1

Opština Kamenica nalazi se na jugoistoku Kosova. Decenijama je poznata po etničkoj toleranciji, a priča koja sledi pokazuje ideju koja može da unapredi zajednički život i da podstakne učenje jezika kako bi se bolje sporazumevalo. Ideja da Albanci uče srpski, a Srbi albanski osmišljena je u Opštini Kamenica.

Atmo Bojan predaje albanski. Bojan, koji tečno govori albanski, kolegama Srbima predaje albanski. Kaže da kurs služi da bi radnicima u opštinskoj administraciji olakšali komunikaciju sa strankama. Dodaje da su se u međuvremenu javili i drugi koji su zainteresovani za pohađanje kursa.

„Bilo je interesantno što smo, pored opštinskih službenika, imali i lekare i medicinske sestre, obične građane, studente, baš je bio dobar odziv. Meni je drago, to je ohrabrujuće da su ljudi ovo prihvatili danas, pored tolike medijske kampanje i ne znam kolikih pritisaka što se tiče visoke politike, i da se baziraju samo na one stvari koje su im potrebne za svakodnevni život ovde", kaže Atmo Bojan.

Teuta Kastrati kolegama, Albancima, predaje srpski. Kaže da je za budućnost Kosova veoma važno da se uspostavi komunikacija, naročito između mladih.

„Poznavanje jezika pogotovo je važno među omladinom. Tokom ovih 20 godina, mogu da vam kažem da omladina u opštini Kamenica nije bila u nekoj komunikaciji, jedini razlog je bio zato što nisu poznavali jezik jedni drugih. Ovaj kurs je dosta pomogao zato što sam u mojoj klasi imala većinom omladince koji su studenti i rade i kojima je taj jezik neophodan u toku rada, jer znamo da živimo u jednoj mešovitoj sredini, tako da je komunikacija oba jezika veoma bitna", kaže Teuta Kastrati.

Koliko je polaznicima ovaj kurs pomogao?

„Ja radim u apoteci, svaki četvrti ili peti klijent je srpske nacionalnosti, i pomoglo mi je mnogo da lakše sa njima komuniciram", kaže Suna.

„Ovaj kurs nam je mnogo pomogao u svakodnevnom životu zbog komunikacije sa komšijama, kako u ulici, tako u supermarketima. Takođe i u opštini, pošto su većinom Albanci i zbog sporazumevanja sa njima", kaže Milan.

„Preporučila bih svima, što više znamo to je bolje. Prvenstveno bilo koji jezik, ali ovde nam albanski baš treba", kaže Vesna.

Predsednik opštine Kamenica, tridesetogodišnji Ćendron Kastrati, najmlađi je gradonačelnik Kosova i sin je Ise Kastratija, poznatog disidenta, palog borca OVK. On kaže da je ovo samo početak na putu otklanjanja predrasuda.

„Ovo je jedan od načina, ali mislimo da je to samo početak, jer je ubuduće veoma važno da ovaj projekat započnemo sa što mlađim generacijama i na vreme kada kod njih još ne postoje predrasude o drugima", kaže Kastrati.

Kastrati smatra da je vreme da se prizna da danas ima više stvari koje povezuju, nego koje dele ljude koji žive na Kosovu.

Članovi KPD „Karpati” iz Vrbasa na ukrajinskom festivalu lemkovske kulture

Izvor: www.nasemesto.rs
Foto: KPD „Karpati“

Prvog avgustovskog vikenda, amateri Kulturno-prosvetnog društva „Karpati“ iz Vrbasa otputovali su u Ukrajinu, gde su nastupili na 20. Međunarodnom festivalu lemkovske kulture „Zvona Lemkovine”, koji je održan u Monastirsku od 2. do 4. avgusta.

U okviru festivala u Monastirsku održano je i zasedanje predsedništva Svetske federacije ukrajinsko-lemkovskih asocijacija, na kojem su učestvovali Velimir Paplacko i Slavko Mikitišin, članovi Saveza Rusina Ukrajinaca Srbije.

Na festivalu su, pored domaćih ansambala iz Ukrajine, učestvovali i gosti iz Republike Slovačke, Poljske i Srbije.

Članovi Kulturno-prosvetnog društva “Karpati” su u Ukrajinu otišli zahvaljujući Savezu Rusina Ukrajinaca Srbije i njihovog partnera u Ukrajini, a gostovanje na ovom festivalu je već postalo tradicija.

Udžbenici izuzetne kvalitete

Izvor: Hrvatska riječ

Udžbenici za II. i VI. razred osnovne škole za hrvatski jezik su prevedeni i poslani u Pokrajinsko tajništvo za obrazovanje, propise, upravu i nacionalne manjine – nacionalne zajednice na odobravanje, te predsjednica Odbora za obrazovanje pri Hrvatskom nacionalnom vijeću Margareta Uršal kaže kako očekuju da će nadležni u Pedagoškom zavodu Vojvodine (PZV) obaviti poslove u roku kako bi se udžbenici na stolovima učenika našli 1. rujna.

Podsjetimo, HNV je u suradnji s izdavačkom kućom BIGZ početkom ove godine pokrenuo proceduru odobravanja udžbeničkog kompleta za predmet Hrvatski jezik za 2. razred (Slovo po slovo 2 koji se sastoji od Integriranog radnog udžbenika za hrvatski jezik (1. polugodište) s Pisankom i Integriranog radnog udžbenika za hrvatski jezik (2. polugodište s Pisankom) i za predmet Hrvatski jezik i književnost za 6. razred osnovne škole (udžbenici hrvatskog jezika za šesti razred osnovne škole, radne bilježnice za hrvatski jezik, čitanka Snaga riječi i istoimena radna bilježnica). Ovi su kompleti odobreni za izdavanje i uporabu u nastavi, a članovi komisije za pregled PZV su ih ocijenili kao udžbenike izuzetne kvalitete, ističe Uršal.

Uskoro priznavanje certifikata s Lektorata

Ministarstvo prosvete Republike Srbije je obavijestilo Hrvatsko nacionalno vijeće da je njihova inicijativa za priznavanjem certifikata s Filozofskog fakulteta koji će biti izdan nakon polaganja četiri ispita na Lektoratu za hrvatski jezik i književnost ušla u proceduru. Po dobivanju stručnog mišljenja Zavoda za unapređivanje obrazovanja i vaspitanja, Ministarstvo će obavijestiti HNV o daljem postupanju po podnesenoj inicijativi za izmjenu/dopunu pravilnika kojima se propisuje stupanj i vrsta obrazovanja u osnovnim i srednjim školama.

HNV se obratio Ministarstvu prosvete, nauke i tehnološkog razvoja s inicijativom da se pokrene procedura priznavanja isprave s Filozofskog fakulteta koja će biti izdana nakon polaganja četiri ispita na Lektoratu.

Da bi taj certifikat bio priznat potrebno je da bude dio Pravilnika o stepenu i vrsti obrazovanja nastavnika i stručnih saradnika u osnovnoj školi, Pravilnika o stepenu i vrsti obrazovanja nastavnika i stručnih saradnika u gimnaziji i Pravilnika o stepenu i vrsti obrazovanja nastavnika iz opšteobrazovnih predmeta i stručnih predmeta, stručnih saradnika i pomoćnih nastavnika u stručnim školama (Medicinska i Politehnička). Tek kada bude objavljena izmjena i dopuna ovih pravilnika u Službenom glasniku Republike Srbije – Prosvjetnom glasniku, potvrda o savladanosti programa bit će validna za polaznike koji su ga odslušali.

Sabor izvornih vlaških pesama i igara

Izvor: Nacionalni savet Vlaha

Već 14 godina zaredom u naselju Bučje kod Bora održava se Sabor izvornih vlaških pesama i igara. Ovogodišnji je održan 9. avgusta u organizaciji Mesne zajednice Bučje i KUD Stol. Manifestaciju je podržao i Nacionalni savet Vlaha u Republici Srbiji.

Otvarajući manifestaciju, predsednik Nacionalnog saveta vlaške nacionalne manjine, Novica Janošević, izrazio je zahvalnost što „savet ima priliku na pomaže ovakve manifestacije, da sačuvamo našu tradiciju, kulturu i običaje. Želeo bih da čestitam predsedniku Mesne zajednice, njegovom zameniku, kao i svim članovima Mesne zajednice, naravno, i gradonačelniku grada Bora, što održavaju našu tradiciju i kulturu. Prema poslednjem popisu, kao pripadnici vlaške manjine su se izjasnile 422 osobe, a znam sigurno da ih ima i više, jer selo Bučje broji preko 800 stanovnika“, istakao je Janošević.

Balkanski festival vlaške kulture i običaja

Trećeg avgusta održan je 2. Balkanski festival vlaške kulture i običaja, u okviru koga je prikazana izložba slika sa motivima iz života Vlaha, autora Branislava Barbulovića i defile učesnika kulturno-umetničkog programa.

Održan je i okrugli sto sa temom „Život Vlaha na prostoru Balkana i njihova saradnja sa državnim institucijama”. Okruglom stolu obratio se predsednik Nacionalnog saveta Vlaha Republike Srbije, Novica Janošević, koji je tom prilikom izrazio očekivanje da će u narednom periodu biti standardizovan i vlaški jezik.

Festival je organizovan od strane „Pokreta vlaškog ujedinjenja”, Zavoda za kulturu Vlaha, MZ Manastirica, KUD-a „Jovica Janković Turku”, a pod pokroviteljstvom Nacionalnog saveta Vlaha Republike Srbije i opštine Petrovac na Mlavi.

Romska zajednica

Nikolić: Integracija romske zajednice u Vojvodini u značajnoj meri unapređena

Izvor: Kancelarija za inkluziju Roma AP Vojvodine

Pokrajinska vlada posvećena je sprovođenju politike u oblasti prava svih nacionalnih manjina, naročito romske zajednice, istakao je direktor Kancelarije za inkluziju Roma, Miloš Nikolić, u razgovoru s predsednikom Pokrajinske vlade Igorom Mirovićem i pokrajinskom poslanicom Jelenom Jovanović, koji je održan 8. avgusta.

Mirović je u razgovoru naglasio položaj i status romske nacionalne manjine u Vojvodini, posebno je govorio o važnosti obrazovanja, zapošljavanja i socijalne politike. Rekao je da se u ova tri segmenta mora najviše raditi i da su oni najvažniji za integraciju ove nacionalne manjine.

Predsednik Pokrajinske vlade je ocenio da je učinjen značajan pomak u poboljšanju uslova života Roma u Vojvodini, te najavio da će i u narednim godinama biti realizovani programi čiji je cilj inkluzija Roma u društvo.

Miloš Nikolić je naveo da je za ostvarivanje suštinske ravnopravnosti Roma potrebno da se, osim institucionalne podrške i političke volje, ostvari i određeni stepen društvene solidarnosti, a posebno je istakao da se što više radi na obrazovanju i zapošljavanju romske zajednice, a pomenuo je i diskriminaciju, kao još jedan od čestih problema sa kojima se susreću Romi i Romkinje.

„Suzbijanje diskriminacije Roma i stvaranje uslova za pristup ostvarivanju ljudskih i svih drugih prava jedan je od naših najvažnijih zadataka, na čemu moramo zajedno raditi“, naglasio je Nikolić.

Pokrajinska poslanica Jelena Jovanović je kazala da je veoma zadovoljna dosadašnjim sprovođenjem mera u Vojvodini koje imaju cilj da unapređe položaj Roma i smatra da će se ovaj proces nastaviti, zahvaljujući vođenju ozbiljne politike prema svim građanima, koju sprovodi pokrajinska vlada na čelu sa predsednikom Mirovićem.

Na sastanku je bilo reči i o planovima i budžetu Kancelarije za 2020. godinu, o stipendijama za učenike i studente romske nacionalnosti, kao i o aktivnostima u vezi s zapošljavanjem pripadnika ove zajednice.

Mađarska zajednica

Više knjiga, manje čitalaca

Izvor: RTV Pannon

Prva mađarska biblioteka osnovana posle drugog svetskog rata u Zrenjaninu stara je 74 godine. Bilo je to prvo odeljenje mađarskog KUD „Petefi”, osnovano u maju 1945. godine.

Među 13.500 naslova nalazi se mnogo vrednih knjiga. Ljubitelji knjiga u lokalnoj biblioteci MKUD „Petefi” u Zrenjaninu mogu birati između umetničkih dela, dečje literature, bibliografije, enciklopedije. Biblioteka je otvorena dva puta nedeljno.

„Mogu reći da se broj čitalaca u našoj biblioteci smanjio, nažalost. Ja sam u ovoj biblioteci već 19 godina. Nekada sam deci govorila da knjigu vrate posle dve nedelje, jer i druga deca čekaju na nju. Nažalost, to danas više nije slučaj“, kaže bibliotekarka Edit Tabački.

Mihalj Dani, rodom iz Torde, vratio se iz Australije kako bi penzionerske dane proveo u Zrenjaninu. Prvenstveno voli svetsku literaturu.

„Voleo sam da čitam više nego da slušam radio ili gledam tv. Sve je bilo vremenski ili tematski vezano. Čovek nije mogao previše birati šta da gleda ili sluša. A knjigu lepo otvori, kad ima volje, vremena i interesovanja.”

Zahvaljujući donacijama iz Srbije i Mađarske, biblioteka se neprestano širila. Najviše knjiga poklanjaju zrenjaninske porodice. Lajoš Jenovai, predsednik MKUD, kaže:

„Knjige dolaze u sigurne ruke, međutim ne raduje nas razlog zbog kojeg one dospevaju u našu biblioteku. Radi se o tome da mađarske porodice iz Zrenjanina odumiru i potomstvo, koje više ne govori mađarski, donese knjige. Drugi je slučaj kada se sele u inostranstvo i u mnogim slučajevima biblioteka stigne do nas."

Biblioteka mađarskog kulturnog udruženja „Petefi" u Zrenjaninu kontinuirano radi od svog osnivanja. Ova biblioteka ima najviše mađarskih knjiga u Zrenjaninu.

Mađarska reformatorska crkva u Debeljači i Evangelistička crkva u Pančevu - spomenici kulture

Na osnovu odluke Vlade Srbije Mađarska reformatorska crkva u Debeljači i Evangelistička crkva u Pančevu, dobile su status spomenika kulture.

Mađarska reformatska crkva u Debeljači je po dimenzijama i kapacitetu najveći reformatorski hram u regionu. Izgradnja je završena 1838. godine, a današnji oblik dobila je 1903. godine kada je izgrađena kupola. U crkvi postoje i mehaničke orgulje koje su izgrađene pre 150 godina i nedeljom se koriste na bogoslužnjima.

Debeljača je, sa oko pet hiljada stanovnika, najveće naselje u opštini Kovačica, po etničkoj strukturi nešto više od polovine čine Mađari, jednu trećinu čine Srbi, a preostalih 15 odsto življa čine pripadnici velikog broja manjinskih zajednica.

Reformatska zajednica u Debeljači, čija crkva sada ima status spomenika kulture, broji oko 2000 članova.

Evangelička crkva u Pančevu, koja je takođe dobila status spomenika kulture, izgrađena je između 1904. i 1906. godine po ugledu na crkvu u Lajpcigu. Građena je sredstvima i prilozima građanstva Pančeva i to raznih veroispovesti, a bila je hram Nemaca – protestanata, pa je lokalno uvrežen naziv — Nemačka crkva.

Danas se u njoj ne održavaju bogosluženja, objekat je građevinski zapušten, sveštenik mise služi u pomoćnoj prostoriji, a glavni objekat je povremeno u funkciji kulturnih događaja, pre svega koncerata. Zavod za zaštitu spomenika kulture Pančeva je još pre osam godina zatražio poseban režim za zaštitu crkvenog objekta koji je u centru grada, a najnovijom odlukom Vlade Srbije stvaraju se formalni uslovi da se iz državnih fondova podrži obnova i očuvanje ovih spomenika kulture.

Bošnjačka zajednica

Dr. Jasmina Curić upisana kao predsjednica Vijeća u registru nacionalnih savjeta

Izvor: BNV

Bošnjačko nacionalno vijeće danas je primilo rješenje Ministarstva državne uprave i lokalne samouprave kojim je ozvaničena promjena predsjednika Vijeća u registru nacionalnih savjeta.

Nova predsjednica Vijeća, dr. Jasmina Curić, izabrana je na sjednici 24. juna 2019. godine.

Bošnjačko nacionalno vijeće je, postupajući u skladu sa zakonom, obavijestilo Ministarstvo državne uprave o promjenama rukovodstva Vijeća. Nadležnom ministarstvu, tokom mjeseca jula, upućena je i urgencija, jer nije bilo nikakvog odgovora.

U rješenju ministarstva se ističe da je postupak razrješenja bivšeg i izbora novog predsjednika Bošnjačkog nacionalnog vijeća sproveden u skladu sa Zakonom o nacionalnim savjetima nacionalnih manjina te Statutom i Poslovnikom Vijeća.

Registar nacionalnih savjeta nacionalnih manjina vodi Ministarstvo državne uprave i lokalne samouprave, a nadležni ministar je Branko Ružić.

Bošnjačko nacionalno vijeće uputilo pritužbe nezavisnim tijelima

Bošnjačko nacionalno vijeće uputilo je pritužbe Zaštitniku građana i Povjerenici za zaštitu ravnopravnosti na zaključak Programskog savjeta Radio televizije Srbije, kojim je odbijen zahtjev za formiranje redakcije na bosanskom jeziku.

U pritužbama se ističe da je Programski savjet RTS-a svojom odlukom o odbijanju osnivanja redakcije na bosanskom jeziku, pritom negirajući postojanje maternjeg jezika Bošnjaka, povrijedio Ustavom i zakonima garantovana prava pripadnika bošnjačke nacionalne zajednice.

Svojom odlukom da odbije osnivanje redakcije na bosanskom jeziku pri RTS-u, Programski savjet javnog servisa je grubo prekršio načela jednakih prava i obaveza i izvršio tešku diskriminaciju pripadnika bošnjačke nacionalne zajednice po osnovu nacionalne pripadnosti i jezika.

Osnivanje redakcije na bosanskom jeziku pri RTS-u je traženo na osnovu Zakona o zaštiti prava i sloboda nacionalnih manjina kao i nužnosti za ostvarenje javnog interesa u oblasti informisanja.

Bošnjačko nacionalno vijeće podsjeća javnost da redakcija na hrvatskom jeziku pri Radio televiziji Vojvodine radi i proizvodi program već devet godina.

Slovačka zajednica

UNS: Slovački nacionalni savet da se ne meša u uređivanje „Hlasa ljudu“

Izvor: UNS

Udruženje novinara Srbije (UNS) podržava odluku redakcije lista na slovačkom jeziku „Hlas ljudu“ da na događaj „Susret novinara“ u Bačkom Petrovcu pošalje novinara Juraja Bartoša, uprkos pritisku i suprotstavljanju Odbora za informisanje Nacionalnog saveta slovačke nacionalne manjine, koji je njihov osnivač.

U dopisu Odbora za informisanje Nacionalnog saveta slovačke nacionalne manjine upućenom redakciji „Hlas ljudu“, u koji je UNS imao uvid, traži se da Bartoš ne izveštava sa ovog događaja, kako ne bi došlo do „veće kolizije između ove dve ustanove“ (prim. UNS-a: nacionalnog saveta i redakcije „Hlas ljudu“).

UNS ističe da je suvereno pravo redakcija da određuju ko će da izveštava sa nekog događaja i da niko pa ni osnivač medija ne može da suspenduje prava urednika i novinara.

UNS su iz redakcije „Hlas ljudu“ obavestili da je mešanje u uređivanje lista na slovačkom jeziku zaoštreno nakon što su prevlast u Nacionalnom savetu slovačke nacionalne manjine dobili lista „Matica slovačka“ i članovi stranke „Slovaci napred“.

UNS podržava kolege iz „Hlasa ljudu“, veruje u njihovu stručnost i profesionalizam i protivi se političkim smenama i mešanju u rad redakcije.

UNS podseća da se u predlogu mera Radne grupe za izradu Medijske strategije traži da se uspostavi uređivačka nezavisnosti medija čiji su osnivači nacionalni saveti nacionalnih manjina, a to znači, između ostalog, da se bez davanja saglasnosti od strane zaposlenih u redakciji ne mogu imenovati i razrešiti glavni i odgovorni urednici medija.

Kolege iz nedeljnika „Hlas ljudu“ podržalo je i Nezavisno društvo novinara Vojvodine, koje osuđuje svaku pretnju upućenu novinaru Bartošu od strane predsednice Odbora za informisanje Nacionalnog saveta Slovaka.

Centar za istraživanja migracija
Center for Migration Studies

FONDACIJA ZA OTVORENO DRUŠTVO, SRBIJA
OPEN SOCIETY FOUNDATION, SERBIA

Publikaciju podržavaju Fondacija za otvoreno društvo i MSP Republike Bugarske.
Mišljenja objavljena u biltenu ne predstavljaju nužno zvanične stavove donatora.